

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทแทนที่การผลิตด้วยแรงงานมนุษย์แบบเดิม ส่งผลให้สินค้าที่ออกสู่ตลาดมีคุณภาพ รูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้ผลิตจึงเกิดการตื่นตัวในการสร้างกลยุทธ์การผลิตให้เกิดความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อสร้างความแตกต่างความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีมาผนวกเข้ากับคุณลักษณะเด่นจากพื้นฐานที่มีอยู่อันเกิดจากสิ่งแวดล้อม ทักษะ และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ อีกทั้งเป็นการสร้างมูลค่าจากคุณค่าทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (อภิสิทธิ์ ไส้ตู่รุโกล, 2553 : 5)

ศิลปวัฒนธรรมจึงถือเป็นสิ่งพิเศษที่มีคุณค่า สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เพราะยิ่งความเจริญทางวัตถุของโลกก้าวหน้ามากเพียงใดความต้องการในการแสดงออกถึงความเป็นมนุษย์จะยิ่งเพิ่มพูนขึ้น ซึ่งสิ่งที่จะแสดงออกถึงความ เป็นมนุษย์ได้ดีที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันคือ การบริโภคสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาหรือทักษะของมนุษย์ด้วยกันเอง (ศิริอร หริ่มปราณี, 2553: 15)

ศิลปะปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาหนึ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเทคนิคการประดับตกแต่ง ที่ช่างไทย นิยมนำ มาใช้ในการตกแต่งลวดลายบนงานสถาปัตยกรรมที่ก่อสร้าง ด้วยอิฐ หรือ ศิลาแลง มีปรากฏตั้งแต่สมัยทวารวดี และยังคงเป็นที่นิยมสืบต่อกันมาทุกยุคสมัย ดังจะพบเห็นได้ตามโบราณสถานโดยทั่วไป ลวดลายเครื่องสถาปัตยกรรมที่ทำจากปูนปั้น มีทั้งที่เป็นรูปบุคคล รูปสัตว์ ลวดลายพันธุ์พฤกษา เป็นภาพเล่าเรื่องและอื่นๆ อีกมาก มีทั้งที่ทำเป็นภาพนูนสูง นูนต่ำ หรือทำเป็นประติมากรรมลอยตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคตินิยมและมีมือช่างสร้างสรรค์สืบต่อกันมาจนได้เอกลักษณ์ประจำชาติ ที่มีรูปแบบตามอุดมคติที่แสดงออกทางความคิดผ่าน รูปทรง การจัดองค์ประกอบ และเรื่องราว เป็นศิลปะที่มีความวิจิตรงดงาม ประณีตละเอียดอ่อนแฝงไว้ด้วยอารมณ์และความรู้สึกอย่างลึกซึ้ง

เมื่อประมวลคุณค่าของงานศิลปะปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี จะเห็นได้ว่ามีลักษณะของความงามผ่านรูปทรง และลวดลาย ที่สามารถโน้มน้าวให้เกิดความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใสศรัทธา เป็นสำคัญ นอกจากคุณค่าทางด้านความงามแล้ว ศิลปะปั้นปูนยังมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีซึ่งเป็นคุณค่าพิเศษ เพราะนอกจากวัตถุประสงค์เพื่อการตกแต่งแล้ว ยังแฝงไว้ด้วยคติ แนวคิด ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของตัวอาคารที่สร้างขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังแสดงเรื่องราวอันเป็นจริงตามจารีตประเพณี และระเบียบแบบแผนที่มีอยู่ในอดีต ด้วยเหตุนี้ศิลปะปั้นปูนสดจึงเป็นของมีค่าสามารถแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทยและยังใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันศิลปะ และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับความนิยมมากในการนำมาใช้ประดับ ตกแต่งอาคารที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติ งานประดับอาคารทันสมัยเหล่านี้ใช้แนวทางของงาน ศิลปกรรมไทยโบราณมาประยุกต์ใช้ โดยนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของการกระตุ้นให้เกิดภูมิทัศน์เมือง ใหม่ซึ่งสามารถเป็นจุดขายของการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นส่วนช่วยให้การดำเนินวิถีชีวิตที่มีความ หลากหลายบนพื้นที่นั้นเกิดความสอดคล้องกับการใช้พื้นที่ร่วมกัน (shared space) เกิดเป็นภูมิทัศน์ อันเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเอกลักษณ์ภูมิทัศน์เมืองให้เป็นที่น่าจดจำต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม รูปแบบ แนวคิด และภูมิปัญญาจากงานศิลปะการปั้นปูนสด ล้วนเป็น คุณลักษณะพิเศษที่มีคุณค่าสามารถนำมาเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นที่ต้องการของสังคมความ เป็นมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต ด้วยการหล่อหลอมรูปแบบที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัว คุณสมบัติของ วัสดุ และภูมิปัญญาในกระบวนการสร้างสรรค์งาน รวมถึงคติแนวคิดในงานปั้นปูนดำ มาผนวกเข้ากับ เทคโนโลยี กระบวนการผลิตสมัยใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะให้เป็น สภาพแวดล้อมในการสร้างเอกลักษณ์ของเมือง ผู้คนที่สัญจรสามารถรับรู้ เข้าใจรายละเอียดของพื้นที่ อันเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสร้างจินตภาพของเมืองให้จดจำได้ง่ายขึ้น และส่งผลกลายเป็นอัตลักษณ์ที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมในปัจจุบันได้อย่างลงตัว

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบ ภูมิปัญญา แนวคิดในการสร้างสรรค์งานปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี
2. ออกแบบและตกแต่งผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี จากผลสรุปแนวทางการออกแบบจากภูมิปัญญาการปั้นปูนสดจังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของโครงการวิจัย

โครงการวิจัยภูมิปัญญาการปั้นปูนสดกับการประยุกต์ใช้ในการออกแบบตกแต่ง ผลิตภัณฑ์สาธารณะเพื่อสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี มุ่งเน้นการศึกษาภูมิปัญญางานศิลปะ แบบอย่างไทย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม และสามารถยกระดับผลิตภัณฑ์ด้วยการผสมผสานกระบวนการสมัยใหม่ โดยมีขอบเขตในการวิจัยดังต่อไปนี้

ก. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ ภูมิปัญญา และเทคนิคในการสร้างสรรค์งาน ปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถ สร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี

2. ออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรีจากภูมิ ปัญญาการปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี

ข. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ ภูมิปัญญา และแนวคิดในการสร้างสรรค์งานปั้น ปูนสดสกุลช่างเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดความรู้ความเข้าใจถึงรูปแบบ ภูมิปัญญา แนวคิดในการสร้างสรรค์งานปั้นปูนสด สกุลช่างเพชรบุรี และได้แนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถสร้างอัตลักษณ์ การใช้ สอย และยังแฝงไปด้วยคุณค่าจากรากฐานความเป็นไทย สามารถใช้เป็นเครื่องศึกษาถึงคติ รูปแบบ และภูมิปัญญาไทยได้อีกทางหนึ่ง

2. ผลิตภัณฑ์สาธารณะจากรูปแบบ ภูมิปัญญา เทคนิคในการสร้างสรรค์งานปั้นปูนสด สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าจากคุณค่า และยกระดับให้กับ ผลิตภัณฑ์ไทย เป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับกลุ่มช่าง และเป็นการสร้างความสำคัญให้กับงานปั้นปูน สดของไทย

แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

เมื่อผลการดำเนินการวิจัยภูมิปัญญาการปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรีกับการประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบตกแต่งผลิตภัณฑ์สาธารณะเพื่อสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้วิจัย ได้วางแผนการถ่ายทอดผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. เขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ
2. จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงาน

ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่องภูมิปัญญาการปั้นปูนสดสกุลช่างเพชรบุรีกับการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ตกแต่งผลิตภัณฑ์สาธารณะเพื่อสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี เน้นศึกษาถึงคุณลักษณะ คุณสมบัติ และคุณประโยชน์ และคุณค่า ของภูมิปัญญาการปั้นปูนสด เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการออกแบบ ผลิตภัณฑ์สาธารณะที่สามารถสร้างอัตลักษณ์จังหวัดเพชรบุรี อีกทั้งเป็นการนำทรัพยากรทางภูมิรัฐของ ท้องถิ่นที่มีอยู่ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางชุมชนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นแนวทางในการเชิด ชูเกียรติช่างพื้นบ้านให้รู้จักและเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ซึ่งให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดย ผลการวิจัยนี้จะสามารถสร้างความเข้มแข็งและเป็นแนวทางทั้งทางด้านอนุรักษ์ และพัฒนาอาชีพ

ให้กับชุมชน ช่าง ตลอดจนผู้ประกอบการ ซึ่งจะสามารถผลักดันให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ ด้วยการพัฒนาศักยภาพและค่านึงถึงความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยี และกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการใช้ความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์